

Uvodnik

Spoštovani

Poletna številka revije v letu 2015 prinaša zelo raznolike teme: o čezmejnem upravnem sodelovanju in dostopnosti zdravstvenih storitev v EU, o problemih koalicijskih vlad v Grčiji, o povezavi plače in zadovoljstva delavcev.

Čezmejno sodelovanje v Evropski uniji na področju upravnih zadev ima po mnenju avtorja velike možnosti za razvoj. Države se soočajo s potrebami svojih državljanov, ki jih v skupnosti brez meja znotraj EU lahko opravijo v sosednjih državah. Zato bo širitev teh možnosti odvisna predvsem od lokalnih in državnih organov in njihovega razumevanja evropskih predpisov, ki so osnova za zmanjševanje ovir za čezmejno upravno sodelovanje.

Nerešena pravna vprašanja zavirajo tudi večji obseg »zdravstvenega« turizma, ki ga omenja članek o dostopnosti zdravstvenih storitev v Španiji. Dolgotrajni in zapleteni postopki ter nenaklonjenost zdravstvenih zavarovalnic k napotitvi pacientov na posege v tujino vplivajo na počasno uveljavljanje evropskih direktiv. Podatki pa kažejo, da so bolj izobraženi posamezniki možnosti v večji meri prepoznali in jih tudi izkoristili.

Očitno je izobraženost ljudi tesno povezana z njihovimi priložnostmi v življenju, z dohodki in dobrim počutjem. Zato je pomembno upoštevati dejavnike, ki proces pridobivanja znanja spodbujajo ali zavirajo. Dejavniki, s katerimi je mogoče pojasniti individualne razlike v učni uspešnosti, so naslednji: psihološke značilnosti otrok oziroma mladostnikov, dejavniki družinskega okolja (npr. socialnoekonomski status družine, odnos staršev do učnih dosežkov svojih otrok) in širšega družbenega okolja (npr. šolska klima, izobraževalna politika, razvitost regij). Številne študije kažejo, da prav socialnoekonomski status v veliki meri vpliva na učne dosežke mladih. Običajno je določen s stopnjo izobrazbe staršev, statusom njihove zaposlitve in z ravnijo prihodkov. Pri umeščanju posameznika ali družine v družbo je odločujoča kombinacija teh dejavnikov. Avtorji, ki se ukvarjajo s področjem izobraževanja, pa nabor spremenljivk, ki določajo socialnoekonomski položaj, razširjajo tudi na družinske in starševske izobrazbene dosežke, celotne družinske prihodke, življenje v revščini, življenje v enostarševski družini, motiviranost za učenje, uporabo alkohola in drog, kriminal, komunalno okolje itd. Velik je tudi vpliv demografske ogroženosti lokalnih skupnosti na dosežke učencev, dijakov in študentov. Prvi razlog za to je nerazvitost okolja, v pomanjkanju delovnih mest in v nezadovoljivem ekonomskem položaju prebivalcev, kar privede do zmanjšanja rojstev in do migracij predvsem mlajših prebivalcev. Drugi razlog pa je družbena klima v skupnosti, ki nima zagotovljene prihodnosti in lahko zelo negativno vpliva na pričakovanja prebivalcev ter s tem tudi na njihovo uspešnost.

Podobne ugotovitve prikažeta tudi avtorici članka o plači kot motivatorju za zadovoljstvo in zavzetost zaposlenih. Članek predstavlja študijo, v kateri sta raziskovali vlogo plače pri zavzetosti, zadovoljstvu z delom in motivaciji zaposlenih na izbranem ministrstvu v času krize. Ugotovili sta, da so pri delu bolj zavzeti zaposleni z višjo stopnjo notranje motivacije, medtem ko višja stopnja zunanje motivacije pomeni nižje zadovoljstvo s plačo.

Odgovorna urednica MRJU
Prof. dr. Stanka Setnikar Cankar

Stanka Setnikar Cankar